

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Економічний факультет

**ПРОГРАМА ПІДГОТОВКИ ДО II ЕТАПУ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ
СТУДЕНТСЬКОЇ ОЛІМПІАДИ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ
«ОБЛІК І ОПОДАТКУВАННЯ» У 2020 Р.**

ДИСЦИПЛІНА «ФІНАНСОВИЙ ОБЛІК»

1. Основи побудови фінансового обліку. Поняття, значення, завдання і передумови раціональної будови бухгалтерського обліку на підприємстві. Загальноприйняті принципи і стандарти бухгалтерського обліку. Керівництво бухгалтерським обліком в Україні та його регламентація. Облікова політика підприємства. Планування облікової роботи. План рахунків бухгалтерського обліку. Форми бухгалтерського обліку. Обов'язки, права і відповідальність головного бухгалтера.

2. Облік грошових коштів. Облік касових операцій у національній валюті. Особливості обліку касових операцій в іноземній валюті. Облік готівкових операцій із застосуванням РРО. Облік операцій на поточному рахунку. Облік операцій на поточних рахунках в іноземній валюті. Облік грошових коштів на інших поточних рахунках в банку. Облік інших коштів.

3. Облік дебіторської заборгованості. Визначення, визнання, класифікація та оцінка дебіторської заборгованості. Документальне оформлення розрахунків з покупцями та замовниками. Аналітичний та синтетичний облік розрахунків з покупцями та замовниками. Облік резерву сумнівних боргів. Інвентаризація розрахунків з дебіторами. Облік розрахунків за авансами виданими. Облік розрахунків з підзвітними особами. Облік розрахунків за нарахованими доходами. Облік розрахунків за претензіями. Облік розрахунків за відшкодуванням завданих збитків. Облік розрахунків з іншими дебіторами.

4. Облік фінансових інвестицій та фінансових інструментів. Економічна сутність, визначення та визнання фінансових інвестицій. Класифікація та оцінка фінансових інвестицій. Облік довгострокових фінансових інвестицій. Облік поточних фінансових інвестицій. Облік фінансових інструментів.

5. Облік основних засобів та інших необоротних матеріальних активів. Поняття і склад необоротних активів, їх класифікація. Основні засоби

як вид необоротних активів, їх роль у процесі виробництва. Класифікація і оцінка основних засобів. Поняття первісної (історичної), відновлювальної, залишкової (балансової), справедливої вартості основних засобів. Відображення в обліку капітальних інвестицій. Документальне оформлення надходження та вибуття основних засобів. Інвентарний облік основних засобів. Облік основних засобів у місцях зберігання та використання. Синтетичний і аналітичний облік основних засобів. Поняття інших необоротних матеріальних активів, їх склад і класифікація. Порядок нарахування і відображення в обліку зносу й амортизації основних засобів та інших необоротних матеріальних активів. Облік витрат на ремонт основних засобів. Облік списання та вибуття основних засобів та інших необоротних матеріальних активів. Інвентаризація основних засобів та відображення в обліку її результатів.

6. Облік інвестиційної нерухомості, активів, утримуваних для продажу, та нематеріальних активів. Поняття інвестиційної нерухомості, її визнання та порядок оцінювання. Відображення в обліку операцій з інвестиційною нерухомістю. Поняття необоротних активів та груп вибуття, утримуваних для продажу, їх оцінка. Відображення в обліку необоротних активів та груп вибуття, утримуваних для продажу. Визначення, визнання та класифікація нематеріальних активів, їх класифікація. Організація синтетичного, аналітичного та інвентарного обліку нематеріальних активів. Документальне оформлення та облік придбання, створення нематеріальних активів. Методи нарахування амортизації нематеріальних активів та їх характеристика. Документальне оформлення і облік вибуття нематеріальних активів. Облік переоцінки і зменшення корисності нематеріальних активів. Інвентаризація нематеріальних активів.

7. Облік біологічних активів. Поняття біологічних активів, їх класифікація та оцінка. Документальне оформлення надходження і вибуття біологічних активів. Відображення в обліку створення (придбання) та руху довгострокових біологічних активів за фактичною собівартістю та справедливою вартістю. Облік поточних і довгострокових біологічних активів. Оцінка та відображення в обліку надходження додаткових біологічних активів та сільськогосподарської продукції.

8. Облік виробничих запасів. Роль і значення виробничих запасів, їх класифікація і завдання обліку. Оцінка запасів при придбанні, у поточному обліку та у Балансі. П(С)БО 9 та МСБО 2 «Запаси». Поняття про облікові (обліково-розрахункові) ціни та відхилення від облікових цін. Призначення номенклатури-цінника. Документальне оформлення надходження та витрачання виробничих запасів. Складський облік запасів. Аналітичний облік виробничих запасів. Синтетичний облік виробничих запасів. Облік малоцінних та швидкозношуваних предметів. Інвентаризація виробничих запасів та відображення в обліку її результатів.

9. Облік витрат виробництва. Завдання та принципи обліку витрат на виробництво і калькулювання собівартості готової продукції (виконаних робіт, наданих послуг). Класифікація витрат підприємства. Методи обліку витрат і калькулювання собівартості продукції. Склад і характеристика прямих витрат, їх документальне оформлення та відображення на рахунках. Облік браку у виробництві. Особливості обліку витрат, розподілу і списання послуг допоміжних виробництв. Непрямі виробничі витрати: склад, облік, порядок розподілу і списання. Синтетичний і аналітичний облік витрат на виробництво. Склад, відображення в обліку та списання загальногосподарських і адміністративних витрат.

10. Облік готової продукції та її реалізації. Поняття, визнання, оцінка та завдання обліку готової продукції та її реалізації. Документальне оформлення, складський та аналітичний облік руху готової продукції. Синтетичний облік готової продукції. Документальне оформлення та відображення в обліку реалізації готової продукції (робіт, послуг).

11. Методичні засади обліку зобов'язань. Поняття зобов'язань підприємства, їх визначення та визнання. Нормативне регулювання обліку зобов'язань. Класифікація і оцінка зобов'язань. Бухгалтерські рахунки і регістри для обліку зобов'язань. Відображення зобов'язань у звітності.

12. Облік розрахунків з постачальниками та підрядниками. Поняття економічної категорії «постачальник» та «підрядник», їх склад і класифікація. Завдання обліку розрахунків з постачальниками і підрядниками. Документальне оформлення розрахунків. Аналітичний та синтетичний облік розрахункових операцій за їх видами. Інвентаризація розрахунків та відображення в обліку її результатів. Порядок списання простроченої заборгованості.

13. Облік розрахунків з оплати праці та за страхуванням. Завдання обліку праці та заробітної плати. Документальне оформлення витрат праці та нарахування заробітної плати. Порядок нарахування виплат із розрахунку середньої заробітної плати (за час відпустки, відрядження тощо). Узагальнення даних про нараховану зарплату та інші виплати. Утримання із заробітної плати (податків, за виконавчими листами, з відшкодування завданих збитків, за заявами та ін.), складання розрахункової відомості. Аналітичний облік розрахунків з оплати праці. Узагальнення даних про нараховану заробітну плату в розрізі об'єктів обліку витрат. Синтетичний облік розрахунків з оплати праці та пов'язаних з нею нарахувань і утримань. Облік розрахунків з органами соціального страхування.

14. Облік розрахунків за податками та інших поточних зобов'язань. Суть податків та організація їх обліку. Облік розрахунків за податком на

додану вартість. Облік розрахунків за податком на прибуток. Суть та відображення в обліку відстрочених податкових активів та відстрочених податкових зобов'язань. Утримання та відображення в обліку розрахунків за ПДФО. Облік розрахунків за іншими податками і зборами. Облік поточної заборгованості за довгостроковими зобов'язаннями. Облік інших поточних зобов'язань.

15. Облік позик (кредитів) банків та зобов'язань за облігаціями. Поняття, склад і завдання обліку кредитів банків. Облік поточних і довгострокових позик та сплачених процентів. Облік зобов'язань за випущеними облігаціями. Облік амортизації дисконту і премії за випущеними облігаціями. Облік зобов'язань за довгостроковими вексями виданими. Облік зобов'язань з фінансової оренди (лізингу). Облік інших довгострокових зобов'язань. Облікові реєстри з обліку довгострокових зобов'язань, порядок їх заповнення і використання.

16. Облік забезпечень та цільового фінансування. Види забезпечень та характеристика рахунків для їх відображення. Порядок створення резерву на оплату відпусток та його відображення в обліку. Створення та облік забезпечення гарантійних зобов'язань. Відображення в обліку забезпечення інших витрат і платежів. Поняття цільового фінансування та цільових надходжень, їх використання та відображення в обліку. Порядок зарахування коштів цільового фінансування та цільових надходжень до доходів підприємства.

17. Формування та облік доходів за видами діяльності. Методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про доходи та витрати підприємства. Визнання, класифікація та оцінка доходів. Склад і відображення в обліку доходів від операційної діяльності. Облік доходів від фінансової діяльності. Облік доходів від інвестиційної та іншої діяльності. Відображення в обліку доходів майбутніх періодів.

18. Облік витрат діяльності підприємства. Поняття витрат діяльності, їх склад і класифікація. Відображення в обліку адміністративних та інших витрат операційної діяльності. Склад витрат фінансової діяльності та їх відображення в обліку. Відображення в обліку витрат інвестиційної та іншої діяльності.

19. Облік фінансових результатів діяльності. Порядок визначення та відображення в обліку фінансових результатів діяльності підприємства. Склад фінансових результатів, послідовність та методика визначення прибутку (збитку) від операційної, фінансової та інвестиційної діяльності. Відображення в обліку витрат з податку на прибуток. Визначення та відображення в обліку суми чистого фінансового результату діяльності підприємства.

20. Облік складових власного капіталу. Капітал, його сутність та значення. Власний капітал, його структура та функції. Облік формування і руху статутного капіталу. Облік формування і руху пайового капіталу. Облік неоплаченого капіталу. Облік вилученого капіталу. Облік додаткового капіталу. Облік нерозподілених прибутків (непокритих збитків). Облік формування і використання резервного капіталу.

Рекомендована література

Основна

1. Фінансовий та управлінський облік за національними стандартами: Підручник/ Огійчук М.Ф. та ін. Київ: Алерта, 2016. 1040 с.
2. Сук Л.К., Сук П.Л. Фінансовий облік: навч. посіб. Київ: Знання, 2015. 647 с.
3. Ткаченко Н. М. Бухгалтерський (фінансовий) облік, оподаткування і звітність: підручник. Київ, 2016. 982 с.
4. Облік і аудит у питаннях та відповідях: навч.-метод.посіб./ Є.В. Калюга та ін. Київ, 2019. 374 с.
5. Фінансовий облік: підручник: у 2 ч. – Ч. 1/ М.І. Бондар та ін., за заг. ред. М.І. Бондаря та Л.Г. Ловінської. Київ, 2012. 553 с.
6. Фінансовий облік: підручник: у 2 ч. – Ч. 2/ М.І. Бондар та ін., за заг. ред. М.І. Бондаря та Л.Г. Ловінської. Київ, 2012. 590 с.

Допоміжна

7. Облік, контроль та аналіз: Словник-довідник: навч. посіб. / [І. І. Пилипенко та ін. За ред. проф. В. П. Пантелеєва, В. О. Шевчука. Київ, 2011. 368 с.
8. Пархоменко В.М. Бухгалтерський облік в Україні. Нормативи. Коментарі. Київ: НОМУРО, 2012. 732 с.
9. Гордієнко Н.І. Фінансовий облік: навч. посіб. 2-ге вид., доповн. Харків: ХНУМГ ім. О.М. Бекетова, 2015. 284 с.
10. Височан О.С. Височан О. О. Фінансовий облік: навч. посіб. Львів: ПП Сорока Т.Б., 2017. 450 с.
11. Гудзь Н.В. Денчук П.Н., Романів Р.В. Бухгалтерський облік: навч. посіб. 2-ге вид., доп. і перероб. Київ: ЦУЛ, 2016. 424 с.
12. Фінансовий облік: підруч. / [Я. Д. Крупка, З. В. Задорожний, Н. В. Гудзь та ін.]. Тернопіль: ТНЕУ, 2017. 451 с.

Інформаційні ресурси

1. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій від 30.11.1999 р. № 291. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99> (дата звернення: 12.01.2020).
2. Інструкція про порядок нарахування і сплати єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, затверджена наказом Мініфіну України від 20.04.2015 р. № 449. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0508-15> (дата звернення 12.01.2020).
3. Інструкція про службові відрядження в межах України та за кордон: наказ Міністерства фінансів України №59 від 13.03.1998р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0218-98> (дата звернення 11.01.2020).
4. Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку запасів: наказ Міністерства фінансів України від 10.01.07 р., №2. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/view/MF07002> (дата звернення 10.08.2019).

5. Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку нематеріальних активів активів: наказ Мінфіну України від 16.11.2009 № 1327. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/en/v1327201-09?lang=uk> (дата звернення: 05.11.2019).
6. Про затвердження Змін до деяких методичних рекомендацій з бухгалтерського обліку: Наказ Міністерства фінансів України від 14.01.2020 № 6. URL: https://mof.gov.ua/uk/decrees_2020-412 (дата звернення: 05.02.2020).
7. Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку основних засобів: наказ Міністерства фінансів України від 30.09.2003 р. № 561. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/view/MF03270> (дата звернення 10.08.2019).
8. Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку фінансових витрат: наказ Міністерства фінансів України від 01.11.2010 р. № 1300. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/view/MF07002> (дата звернення 10.02.2020).
9. Національні (положення) стандарти бухгалтерського обліку. URL: <http://www.interbuh.com.ua/ua/documents/onemanuals/35131> (дата звернення: 16.01.2020).
10. Податковий кодекс України. Кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (Дата звернення: 11.02.2020).
11. Про безготівкові розрахунки в Україні в національній валюті: Інструкція НБУ № 22 від 21.01.2004 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0377-04> (дата звернення 10.02.2020).
12. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 р., № 996-XIV. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14> (дата звернення 10.02.2020).
13. Про відпустки: Закон України від 15.11.1996 р № 504/96-ВР. URL: <https://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/504/96-%D0%B2%D1%80> (дата звернення 10.02.2020).
14. Про затвердження Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні: Постанова Правління Національного банку України від 29.12.2017 р. № 148. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0148500-17> (дата звернення 10.02.2020).
15. Про затвердження положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку: наказ Міністерства фінансів України № 88 від 24.05.95 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0168-95> (дата звернення 10.02.2020).
16. Про затвердження Порядку визначення розміру збитків від розкрадання, нестачі, знищення (псування) матеріальних цінностей: Постанова Кабінету Міністрів України від 22.01.1996 р. № 116. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/116-96-%D0%BF> (дата звернення 10.02.2020).
17. Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування: Закон України від 08.07.10 р. 2464-VI. URL: zakon.rada.gov.ua/laws/show/2464-1 (дата звернення 20.02.2020).
18. Про класифікацію груп основних засобів та інших необоротних активів. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/n0004810-14> (дата звернення 08.03.2019).
19. Про облікову політику: лист Міністерства фінансів України від 21.12.2005 р. № 31-34000-10-5/27793. URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/MF05139.html (дата звернення: 11.01.2020).
20. Про обчислення середньої заробітної плати (доходу) для розрахунку виплат за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням: Постанова Кабінету Міністрів України від 26.09.2001р.№ 1266. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/view/KP011266?an=1221> (дата звернення 10.02.2020).
21. Про обчислення середньої заробітної плати: Постанова Кабінету Міністрів України від 08.02.1995 р. № 100. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/view/KP950100?an=1> (дата звернення 09.01.2020).
22. Про оплату праці: Закон України від 24.03.1995 р. № 108/95-ВР № 2346-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/108/95-%D0%B2%D1%80> (дата звернення 10.02.2020).

ДИСЦИПЛІНА «УПРАВЛІНСЬКИЙ ОБЛІК»

1. Місце та функції управлінського обліку. Сутність та зміст управлінського обліку, його формування і розвиток. Предмет, об'єкти, методи, принципи та функції управлінського обліку користувачі фінансової інформації. Розбіжності між управлінським і фінансовим обліком та їх взаємозв'язок. Процес прийняття рішень. Системи управлінської звітності.

2. Класифікація та поведінка витрат. Основні принципи класифікації витрат. Класифікація витрат за напрямками обліку. Поведінка витрат залежно від їх класифікації. Методи визначення функції витрат.

3. Методи обліку витрат і калькулювання собівартості продукції. Калькулювання і собівартість: економічний зміст. Методи обліку витрат. Функціональне калькулювання собівартості. Облік і розподіл непрямих витрат.

4. Облік і калькулювання за повними та змінними витратами. Облік і калькулювання на замовлення. Облік і калькулювання за процесами. Калькулювання за змінними витратами. Маржинальний дохід. Моделі калькулювання за змінними витратами. Переваги і недоліки калькулювання за змінними витратами.

5. Калькулювання собівартості за нормативними витратами і аналіз відхилень. Загальна характеристика і основні принципи системи «стандарт-кост». Особливості калькулювання за нормативним методом. Переваги та недоліки нормативного методу калькулювання. Аналіз відхилень за: матеріалами; трудовими витратами; змінними накладними витратами; постійними накладними витратами; маржою прибутку при реалізації продукції; постійних накладних витрат за обсягом виробництва.

6. Аналіз взаємозв'язку витрат, обсягу діяльності та прибутку. Мета і методи аналізу взаємозв'язку «витрати – обсяг - прибуток». Аналіз чутливості прибутку. Аналіз взаємозв'язку «витрати – обсяг - прибуток» за умов асортименту. Припущення, покладені в основу аналізу взаємозв'язку «витрати – обсяг - прибуток».

7. Аналіз релевантності інформації для прийняття управлінських рішень. Сутність релевантного підходу при прийнятті управлінських рішень. Аналіз релевантної інформації при існуванні варіантів альтернативних рішень. Прийняття управлінських рішень щодо оптимального використання ресурсів за умов обмежень. Обґрунтування рішень щодо запасів та ціноутворення.

8. Бюджетування і контроль. Сутність бюджетування та його організація. Складання та взаємоузгодження бюджетів. Контроль виконання бюджетів та аналіз відхилень.

9. Облік і контроль за центрами відповідальності. Концепція центрів відповідальності. Оцінка діяльності центрів витрат. Оцінка діяльності центрів доходу. Оцінка діяльності центрів прибутку. Оцінка діяльності центрів інвестицій. Трансфертне ціноутворення.

Рекомендована література

Основна

1. Атамас П.Й. Управлінський облік: навч. посіб.; М-во освіти і науки України, Дніпропетровський ун-т економіки та права. Вид. 2-ге, Київ: Центр учбової літератури, 2009. 440 с.
2. Голов С.Ф. Управлінський облік. Підручник. К.: Лібра, 2007. 728 с.
3. Друри К. Управленческий учет для бизнес-решений. / Пер. с англ. М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2003. 655 с.
4. Друри К. Управленческий учет. / Пер. с англ. М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2002. 1071 с.
5. Карпенко О.В. Управлінський облік: методика викладання у вищій школі. Навчальний посібник. К.: ЦУЛ, 2012. 296 с.
6. Корецький М. Х. Управлінський облік: навч. посібник К.: ЦУЛ, 2007. 296 с.
7. Нападівська Л.В. Управлінський облік: підручник. К.: Книга, 2004. 544 с.
8. Управлінський облік: навч. посібник. О.О. Гончаренко, Т.В. Давидюк, А.О. Саюн, Н.В. Рогова К.: УБС НБУ, 2014. 415 с.
9. Управлінський облік. Збірник задач: навч. посібник Д.А. Горовий, Т.В. Давидюк, С.М. Кравченко, О.В. Манойленко. Харків, 2018. – 294 с.
10. Фаріон І. Д., Писаренко Т. М. Управлінський облік : підруч. К.: Центр учбової літератури, 2012. 792 с.

Допоміжна

1. Бутинець Ф.Ф., Чижевська Л.В., Герасимчук Н.В. Бухгалтерський управлінський облік. Житомир: Рута, 2000. 448 с.
2. Нидлз Б. и др. Принципы бухгалтерского учета. Пер. с англ. М.: Финансы и статистика, 2002. 496 с.
3. Огійчук М.Ф. Фінансовий та управлінський облік за національними стандартами: підручник. за ред. проф. М.Ф. Огійчука. Вид 6-те, перероб. і допов. К.: Алерта, 2011. 1042с.
4. Оксанич О. Е. Калькуляція собівартості продукції, робіт та послуг: навч. посібник. К.: «Центр учбової літератури», 2013. 326 с.
5. Сердюк В.Н. Управленческий учёт: учебное пособие. 2-е изд., изм. и доп. Донецк: Норд-Пресс, 2009. 407 с.
6. Скоун Т. Управленческий учет. Как его использовать для контроля бизнеса / Пер. с англ. под ред. Н.Д. Эриашвили. М.: Аудит, ЮНИТИ, 1997. 179 с.
7. Управленческий учет / Под ред. А.Д. Шеремета. М.: ИД ФБК-ПРЕСС, 2002. 512 с.
8. Управленческий учет/ Под ред. В. Паляя и Р. Вандер Вила. – М.: ИНФРА-М, 1997. 480 с.
9. Управлінський облік: навч. посіб. [для вищ. навч. закл.]/ Г.О. Партин, А. Г. Загородній. 2-ге вид., випр. і допов. К.:Знання, 2007, 303 с.

10. Управлінський облік: підруч. для вузів / Л.В. Нападовська. 2-ге вид., доопр. та допов. К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2010. 648 с.
11. Фаріон І. Д., Писаренко Т. М. Управлінський облік: підруч. К.: Центр учбової літератури, 2012. 792 с.
12. Фінансовий та управлінський облік за національними стандартами: підручник / М.Ф. Огійчук, В.Я. Плаксієнко, М.І. Беленкова та ін.; за ред. М.Ф. Огійчука. 6-е вид., перероб. і доп. К.: Алерта, 2011. 1044 с.
13. Хорнгрен Ч.Т., Фостер Дж. Бухгалтерський учет: управленческий аспект. М.: Финансы и статистика, 2003. 416 с.
14. Энтони Р., Рис Дж. Учет: ситуации и примеры. М.: Финансы и статистика, 1993. 560 с.

Інформаційні ресурси

1. Податковий кодекс України від 02 грудня 2010 р. № 2755-VI із змінами і доповненнями. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (дата звернення: 29.01.2020).
2. Закон України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні” від 16 липня 1999 р. № 996-XIV. (із змінами і доповненнями) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14> (дата звернення: 16.01.2020).
3. П(С)БО 16 “Витрати” (наказ Міністерства фінансів України від 31.12.99р. №318). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00> (дата звернення: 09.08.2019).
4. План рахунків бухгалтерського обліку, активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затверджений наказом Міністерства фінансів України від 30.11.99р. № 291. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1557-11> (дата звернення: 09.12.2019).
5. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затверджена наказом Міністерства фінансів України від 30.11.99р. №291. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99> (дата звернення: 29.10.2019).
6. Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку (наказ Міністерства фінансів України від 24 травня 1995р. №88). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0168-95> (дата звернення: 03.08.2019).
7. Методичні рекомендації з планування обліку і калькулювання собівартості продукції (робіт, послуг) сільськогосподарських підприємств, затверджено наказом Міністерства аграрної політики України від 18.05.2001р. №132. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0132555-01/ed20051031/find?text=%C2%E8%F2%F0%E0%F2%E8+%ED%E0+%E7%E1%F3%F2> (дата звернення: 31.10.2005).
8. Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку біологічних активів від 29.12.2006 р. № 1315. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1315201-06> (дата звернення: 30.12.2019).
9. Методичні рекомендації з організації та ведення бухгалтерського обліку в селянських (фермерських) господарствах, затверджено наказом Міністерства аграрної політики України від 2 липня 2001 р. № 190. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/en/v0189555-01?lang=uk> (дата звернення: 02.07.2019).
10. Методичні рекомендації щодо застосування реєстрів журнально-ордерної форми обліку для сільськогосподарських підприємств, затверджені Наказом Міністерства аграрної політики України від “4” червня 2009 р. № 390. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0390555-09> (дата звернення: 04.06.2019).

ДИСЦИПЛІНА «АНАЛІЗ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ»

1. Аналіз господарської діяльності як функція управління економічним суб'єктом. Суть, зміст і завдання аналізу господарської діяльності. Предмет аналізу господарської діяльності, його об'єкти та суб'єкти. Функції аналізу господарської діяльності. Види аналізу господарської діяльності. Роль аналізу господарської діяльності в управлінні підприємством. Взаємозв'язок аналізу господарської діяльності з економічними, математичними, природничими і технологічними науками.

2. Метод та інструментарій аналізу господарської діяльності. Системний підхід до аналізу господарських процесів та його особливості. Метод і методичні прийоми аналізу господарської діяльності. Поняття методики аналізу господарської діяльності та її основні компоненти при оцінюванні, діагностиці та прогнозуванні. Метод порівняння та особливості його застосування в аналізі. Прийоми елімінування: ланцюгові підстановки, спосіб абсолютних і відносних різниць, пропорційний розподіл, інтегральний спосіб. Моделювання, види моделей та їх використання в аналізі господарської діяльності.

3. Організаційно-інформаційне забезпечення аналітичної роботи економічних суб'єктів. Організація, послідовність та основні етапи проведення аналізу господарської діяльності. Планування аналітичної роботи. Систематизація, узагальнення та реалізація результатів аналізу. Інформаційне забезпечення аналізу господарської діяльності. Перевірка достовірності джерел інформації, яка використовується в аналізі господарської діяльності.

4. Аналіз ринкових можливостей економічного суб'єкта та конкурентоспроможності його продукції. Загальна характеристика умов господарювання, аналіз природних та економічних умов господарської діяльності підприємства. Аналіз ринків збуту та оцінка місткості ринку. Оцінка динаміки, структури розповсюдження товарів та каналів збуту. Аналіз конкурентоспроможності продукції та обґрунтування заходів для її підвищення.

5. Аналіз ресурсного забезпечення бізнес-процесів підприємства. Аналітична оцінка виробництва та реалізації продукції. Аналіз наявності, складу і структури основних засобів. Аналіз руху і відтворення основних засобів (показники надходження, вибуття, оновлення, придатності і зносу основних засобів). Аналіз ефективності використання основних засобів і капітальних вкладень. Аналіз кількісних та якісних параметрів оборотних матеріальних ресурсів. Шляхи поліпшення забезпеченості підприємствами оборотними матеріальними ресурсами та підвищення ефективності їх використання. Аналіз продуктивності праці. Аналіз використання фонду заробітної плати. Аналіз виробництва і розподілу продукції за обсягом, асортиментом, якістю і

строками. Аналіз ефективності використання потенціалу підрозділу та обґрунтування основних резервів її підвищення.

6. Аналіз витрат підприємства. Завдання, інформаційне забезпечення, система показників аналізу собівартості продукції. Аналіз витрат на виробництво продукції за елементами витрат. Аналіз загальної суми витрат на виробництво продукції та основних її чинників. Факторний аналіз собівартості окремих видів продукції. Оцінка потенційних можливостей зниження собівартості виробленої продукції та методика підрахунку резервів.

7. Аналіз фінансових результатів діяльності економічного суб'єкта. Аналіз реалізації продукції за ринками, обсягом, строками і якістю. Значення, основні задачі і джерела інформації аналізу фінансових результатів діяльності підприємства. Аналіз чистого прибутку підприємства. Аналіз фінансових результатів від різних видів діяльності. Аналіз розподілу прибутку, що залишився в розпорядженні підприємства та його використання. Аналіз показників та чинників рентабельності.

8. Аналітична оцінка фінансового стану економічного суб'єкта. Аналітичне забезпечення антикризового управління. Роль, завдання та джерела інформації фінансового аналізу. Особливості зовнішнього і внутрішнього аналізу фінансового стану підприємства та експрес-аналізу фінансової звітності підприємства. Оцінка величини майна підприємства та джерел його утворення. Аналіз складу і структури оборотних активів. Аналіз оборотності оборотних активів і причини їх змін. Вплив змін оборотності оборотних активів на ефективність діяльності підприємства. Аналіз ліквідності і платоспроможності підприємства. Аналіз фінансової стійкості підприємства. Аналіз дебіторської і кредиторської заборгованості за обсягами, складом, структурою і термінами виникнення. Аналіз величини та руху капіталу підприємства, кредитоспроможності підприємства. Аналіз грошових потоків. Методика рейтингової оцінки підприємства за показниками прибутковості, ефективності управління, ділової активності, ліквідності і ринкової стабільності. Діагностика можливого банкрутства.

Рекомендована література

Основна

1. Аналіз господарської діяльності: навч. посібник/ за заг. ред. І.В. Сіменко, Т.Д. Косової. Київ : «Центр учбової літератури», 2017. 384 с.
2. Аналіз господарської діяльності: теорія, методика, розбір конкретних ситуацій / за заг. ред. К. Ковальчук. Київ: «Центр учбової літератури», 2019. 328 с.
3. Горлачук В. В. Економічний аналіз господарської діяльності підприємства : навч. посібник / В.В. Горлачук, О.Ю. Коваленко, С.М. Белінська. Миколаїв : ЧДУ ім. Петра Могили, 2013. 308 с.
4. Економічний аналіз: навч. посібник для студентів ВНЗ спеціальності 7.050106 „Облік і аудит” / за ред. проф. Ф.Ф. Бутинця. Житомир: ПП „Рута”, 2003. 680 с.

5. Економічний аналіз: навч. посібник /за ред. Н.А. Волкової/ Н.А. Волкова, Р.М. Волчек, О.М. Гайдаєнко та ін. Одеса: ОНЕУ, ротапринт, 2015. 310с.
6. Економічний аналіз: підручник для студентів економічних спеціальностей ВНЗ/ С.З. Мошенський, О.В. Олійник, 2007.
7. Лазаришина І.Д. Економічний аналіз в Україні: історія, методологія, практика. Рівне: НУВГП, 2005. 369 с.
8. Мулик Т.О., Материнська О.А., Пльонсак О.Л. Аналіз господарської діяльності. Київ: «Центр учбової літератури», 2017. 384 с.
9. Парасій-Вергуненко І.М. Аналіз господарської діяльності: підручник. Київ: КНЕУ, 2016. 629 с.
10. Савицька Г.В. Економічний аналіз діяльності підприємства: навч. пос. Київ: Знання, 2007. 668 с.
11. Черниш С.С. Економічний аналіз. Київ : «Центр учбової літератури», 2019. 256 с.
12. Яремко І.Й. Історія обліку, аналізу та аудиту: навч. посібник / І.Й. Яремко, О.С. Лемішовська. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2015. 220 с.

Допоміжна

13. Івахненко В.М. Курс економічного аналізу: навч.посіб. Київ : Знання, 2006. 261 с.
14. Кармазін В.А., Савицька О.М. Економічний аналіз: практикум. Київ: Знання, 2007. 255с.
15. Ковальчук М.І. Економічний аналіз діяльності підприємств АПК: підручник. Київ: КНЕУ, 2005. 390 с.
16. Коробов М.Я. Фінансово-економічний аналіз діяльності підприємств: навч. посіб. Київ: Т-во «Знання», 2002. 294 с.
17. Мних Є.В. Економічний аналіз: підручник/ Є.В. Мних. Київ : Знання, 2011. 630 с.
18. Прокопенко І.Ф., Ганін В.І. Методика і методологія економічного аналізу: навч.пос. Київ: ЦУЛ, 2008. 430 с.

Інформаційні ресурси

1. Аналіз господарської діяльності. URL: <http://westudents.com.ua/knigi/93-analz-gospodarsko-dyalnost-smenko-v.html>.
2. Аналіз господарської діяльності.
URL:http://pidruchniki.com/1603012653625/ekonomika/analiz_gospodarskoyi_diyalnosti.
3. Аналіз господарської діяльності.
URL: <http://bibliograph.com.ua/deyatelnost-predpriyatiya-2/index.htm>
4. Економічний аналіз. Чумаченко М.Г. URL: <http://studentam.kiev.ua/content/view/678/87/>.

ДИСЦИПЛІНА «АУДИТ»

1. Сутність і предмет аудиту. Історія виникнення й розвитку аудиту. Етапи становлення та розвитку аудиту. Особливості становлення аудиту в Україні. Місце й роль аудиту в системі управління. Користувачі аудиту та їх цілі. Роль аудиту як сучасної форми фінансового контролю. Сутність і мета аудиту. Визначення понять «аудит фінансової звітності» та «аудиторська діяльність». Відмінність аудиту від інших форм контролю. Поняття завдання

з надання впевненості. Мета аудиту фінансової звітності. Предмет та об'єкти аудиту. Класифікація аудиту. Класифікаційні ознаки, характерні для аудиту. Види аудиту. МСА 200 «Загальні цілі незалежного аудитора та проведення аудиту відповідно до Міжнародних стандартів аудиту».

2. Регулювання аудиторської діяльності та її інформаційне забезпечення. Міжнародний досвід регулювання аудиторської діяльності. Підходи до регулювання аудиторської діяльності. Роль Міжнародної федерації бухгалтерів у регулюванні аудиторської діяльності. Організація суспільного нагляду за аудиторською діяльністю. Орган суспільного нагляду за аудиторською діяльністю, його структура. Функції і завдання Органу суспільного нагляду (Ради нагляду за аудиторською діяльністю та Інспекції із забезпечення якості). Організаційне й методологічне управління аудиторською діяльністю в Україні. Правові основи функціонування АПУ. Повноваження АПУ. Порядок формування АПУ. Спілка аудиторів України: роль та правові основи функціонування. Умови створення інших професійних громадських організацій аудиторів. Внутрішньофірмове управління аудиторською діяльністю. Міжнародні стандарти аудиту, надання впевненості та етики (МСА). Аудитор і його статус. Порядок атестації аудиторів. Аудиторська фірма і порядок її створення. Реєстр аудиторських фірм і аудиторів. Права аудиторів і аудиторських фірм. Обов'язки аудиторів і аудиторських фірм. Відповідальність аудиторів і аудиторських фірм.

Принципи здійснення аудиту. Основні принципи аудиту: незалежність, чесність, об'єктивність, професійна компетентність, добросовісність, конфіденційність, професійна поведінка. Професійна етика аудитора. Контроль за якістю аудиторських послуг (МСА 220 «Контроль якості аудиту фінансової звітності»). Інформаційне забезпечення аудиторської діяльності.

3. Умови домовленостей про здійснення аудиту. Порядок домовленості про проведення аудиту за міжнародним стандартом 210 «Узгодження умов завдань з аудиту». Вибір замовника на проведення аудиту. Документальне оформлення двосторонньої згоди з умовами аудиту (лист-запит, лист-зобов'язання, договір на проведення аудиту). Отримання матеріалів попереднього аудиту. Прийняття змін у домовленості. Повторні аудиторські перевірки.

4. Методи аудиту фінансової звітності та критерії її оцінювання. Методи, прийоми та процедури аудиту фінансової звітності. Поняття методики аудиту. Поняття методу аудиту. Загальнонаукові методи. Спеціальні методи. Спеціальні методи та методичні прийоми. Аудиторські процедури. Аудиторська вибірка. Аналітичні процедури. Характер та цілі аналітичних процедур. Аналітичні процедури як процедури оцінки ризиків. Аналітичні процедури як процедури по суті. Аналітичні процедури в загальному огляді наприкінці аудиторської перевірки. Критерії оцінювання фінансової звітності

(МСА 500 «Аудиторські докази»). Перелік критеріїв, за якими аудитор оцінює достовірність фінансової звітності.

5. Аудиторський ризик і оцінювання системи внутрішнього контролю. Сутність та зміст викривлень у фінансових звітах. Причини виникнення викривлень у фінансових звітах. Визначення понять «помилка», «шахрайство». Типи навмисних викривлень у фінансових звітах. Відповідальність управлінського персоналу за запобігання та виявлення випадків шахрайства і помилок. Властиві обмеження аудиту в контексті шахрайства. Відповідальність аудитора за виявлення суттєвих викривлень внаслідок шахрайства. Фактори ризику шахрайства. Дії аудитора у відповідь на ризики суттєвих викривлень внаслідок шахрайства. Суттєвість в аудиті. Визначення поняття «суттєвість» в аудиті. Врахування рівня кількісних та якісних викривлень при формуванні думки аудитора стосовно достовірності фінансової звітності. Оцінка суттєвості викривлень при визначенні характеру, розрахунку часу й обсягу аудиторських процедур та при підведенні підсумків їх виконання. Встановлення гранично допустимих обсягів не виправлених викривлень за розділами Балансу. Способи розрахунку рівня суттєвості в аудиті. Взаємозв'язок між суттєвістю й аудиторським ризиком. Аудиторський ризик і методи його оцінки. Характеристика аудиторського ризику. Складові аудиторського ризику. Властивий ризик. Ризик внутрішнього контролю. Ризик невиявлення. Методи оцінки аудиторського ризику. Інтуїтивний метод. Кількісний метод. Прийнятний аудиторський ризик. Аудиторська оцінка системи внутрішнього контролю: МСА 315 (переглянутий) «Ідентифікація та оцінювання ризиків суттєвого викривлення через розуміння суб'єкта господарювання і його середовища», МСА 330 «Дії аудитора у відповідь на оцінені ризики».

6. Планування аудиту. Процес проведення аудиту та його стадії. Поняття аудиторського процесу. Стадії аудиту. Планування аудиту (МСА 300 «Планування аудиту фінансової звітності»). Принципи планування аудиту. Попереднє (стратегічне) планування аудиту. Лист-зобов'язання на проведення аудиту. Розуміння бізнесу клієнта. Ознайомлення з організацією і веденням бухгалтерського обліку. Попередня оцінка достатності інформації для цілей аудиту. Визначення необхідного складу і кваліфікаційного рівня фахівців, термінів роботи, організаційних питань. Оцінка можливості проведення аудиту. Оформлення і підписання договору. Розробка стратегії аудиторської перевірки. Оцінка суттєвості. Оцінка внутрішнього контролю. Оцінка ризиків. Розробка обсягу робіт і графіку проведення аудиту.

7. Аудиторські докази та робочі документи аудитора. Сутність та види аудиторських доказів (МСА 500 «Аудиторські докази»). Достатність і відповідність аудиторських доказів. Види аудиторських доказів. Джерела отримання аудиторських доказів. Аудиторські процедури для одержання аудиторських доказів. Оцінка ступеня надійності аудиторських доказів. Робочі

документи аудитора (МСА 230 «Аудиторська документація»). Поняття робочих документів аудитора. Причини, що зумовлюють необхідність робочих документів. Чинники, що впливають на форму, зміст та обсяг аудиторської документації. Склад робочих документів аудитора. Класифікація робочих документів аудитора. Вимоги щодо оформлення та порядку зберігання робочих документів аудитора.

8. Аудит фінансової звітності. Якісні характеристики фінансової звітності та її користувачі. Основні процедури та методика перевірки обліку та фінансової звітності. Методика дослідження форм фінансової звітності. Аудит облікової політики. Аналіз стану та результатів діяльності підприємства при проведенні аудиту.

9. Звіт незалежного аудитора та інші підсумкові документи. Формування думки щодо фінансової звітності. Форма думки. Звіт аудитора, його структура. Сутність, зміст і структура Звіту незалежного аудитора. Формування думки щодо фінансових звітів. Типи модифікованих думок (МСА 705 (переглянутий)). Типи модифікованих думок. Визначення типу модифікації думки аудитора. Форма та зміст звіту аудитора при висловленні модифікованої думки. Пояснювальні параграфи в звіті аудитора та параграфи з інших питань у звіті аудитора (МСА 706 (переглянутий)): Повідомлення інформації з ключових питань аудиту, повідомлення інформації тим, кого наділено найвищими повноваженнями (МСА 701). Звіт для органів нагляду. Звіт про прозорість.

10. Реалізація матеріалів аудиту. Рішення користувачів звітності за результатами аудиту. Повідомлення інформації з питань аудиту найвищому управлінському персоналу. Відповідальність суб'єктів аудиторської діяльності. Види відповідальності. Відстеження виконання клієнтом рекомендацій аудитора. Дії аудитора щодо перевірки виконання клієнтом наданих рекомендацій за результатами аудиторської перевірки. Права та обов'язки аудитора і клієнта стосовно виконання рекомендацій за результатами аудиту. Перелік документації аудитора, що забезпечує процес відстеження виконання клієнтом наданих рекомендацій.

Рекомендована література

Основна

1. Утенкова К. О. Аудит: навч. посіб. Київ: Алерта, 2011. 408 с.
2. Аудит: навч. посіб. / [С. І. Дерев'яноко, Н. П. Кузик, С.О. Олійник та ін.]. Київ: «Центр учбової літератури», 2016. 380 с.
3. Аудит: підручник / О.А. Петрик та ін. Київ, 2015. 498 с.
4. Бондар Ю.В. Робочі документи аудитора. Лід Скедьюли та Програми. Аудиторська вибірка: посіб. Київ: ДП «Інформ.-аналіт. агентство», 2018. 396 с.
5. Сучасний аудит: підручник/ І. І. Пилипенко та ін. Київ: ДП «Інформ.-аналіт. агентство», 2015. 643 с.

Допоміжна

6. Аудит: методика і організація: навч. посібник/ [Н. І. Гордієнко, О. В. Харламова, Ю.І. Мізік, та ін.]. Харків: ХНУМГ ім. О.М. Бекетова, 2017. 319 с.
7. Аудит (Основи державного, незалежного професійного та внутрішнього аудиту): підручник / [В.В. Немченко, О.Ю. Редько та ін. Київ : ЦУЛ, 2012. 536 с.
8. Баранова А.О. Аудит: навч. посіб./ [А.О. Баранова, Т.А. Наумова., А.І. Кашперська]. Харків: ХДУХТ, 2017. 246 с.
9. Виноградова М.О., Л.І. Жидєєва. Аудит: навч. посіб. Київ: «Центр учбової літератури», 2014. 654 с.
10. Немченко В.В., Редько О.Ю. Аудит: підручник. – К.: Центр учбової літератури, 2012. 540 с.
11. Огійчук М.Ф., Утенкова К.О. Організація і методика аудиту. Київ: Алерта, 2016. 304 с.
12. Проскуріна Н.М., Рубітель О.Ю. Організація і методика документального забезпечення аудиту фінансової звітності в системі корпоративного управління: наук.-практ. посіб. Запоріжжя: ЗНУ, 2015. 214 с.
13. Слюсаренко В.Є., Колісник Г.М. Аудит: навч. посіб. Ужгород: КП «Ужгородська міська друкарня». 2016. 456 с.

Інформаційні ресурси

1. Методичні рекомендації з перевірки порівнянності показників фінансової звітності: наказ Міністерства фінансів України від 11.04.2013 р. № 476. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/view/MF13022> (дата звернення 10.02.2020).
2. Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг, видання 2016 – 2017 року. URL: <https://mof.gov.ua/uk/mizhnarodni-standarti-auditu> (дата звернення 05.02.2020).
3. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність. Закон України № 2258-VIII від 21.12.2017 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19> (дата звернення 05.02.2020).
4. Про затвердження переліку незалежних аудиторів, які пройшли процедуру відбору і можуть залучатися до перевірки витрат за проектами в рамках спільних операційних програм прикордонного співробітництва Європейського інструменту сусідства 2014-2020: Наказ Міністерства фінансів України від 14.03.2019 р. № 111. URL: <http://document.ua/pro-zatverdzhennja-pereliku-nezaleznhnih-auditoriv-jaki-prois-doc382224.html> (дата звернення 05.02.2020).
5. Про затвердження Порядку ведення Реєстру аудиторів та суб'єктів аудиторської діяльності: Наказ Міністерства фінансів України від 19.09.2018 № 766. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1107-18> (дата звернення 06.02.2020).
6. Про затвердження форми повідомлення фінансової установи, яка віднесена до підприємств, що становлять суспільний інтерес, про суб'єкта аудиторської діяльності, який надаватиме послуги аудиту фінансової звітності: Розпорядження Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг від 08.11.2018 р. № 1960 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1347-18> (дата звернення 07.02.2020).

ДИСЦИПЛІНА «ОПОДАТКУВАННЯ»

1. Організаційні основи оподаткування. Основні положення податкового законодавства. Система податків та зборів. Платники податків. Права та обов'язки платників податків. Основні елементи податку. Податкове

зобов'язання. Виконання обов'язку зі сплати податків та зборів. Податкова декларація. Обов'язкові реквізити податкової декларації. Способи та терміни подання. Види помилок у звітності з податків та зборів. Виправлення помилок в обліку податків та зборів. Порядок подання уточнюючого розрахунку до декларації. Податкове/грошове зобов'язання платників та порядок їх узгодження. Взяття на облік платників податків у контролюючих органах. Податковий контроль. Види податкових перевірок. Порядок проведення перевірок платників податків. Загальні положення про відповідальність платника податків. Види відповідальності. Пеня та порядок її нарахування.

2. Основні засади побудови обліку в системі оподаткування суб'єктів підприємницької діяльності. Система оподаткування суб'єктів підприємницької діяльності. Суть обліку в системі оподаткування. Облікова політика підприємства в частині оподаткування. Способи ведення обліку в системі оподаткування підприємства. Законодавчо-нормативна база ведення обліку в системі оподаткування.

3. Податок на прибуток підприємств. Платники податку і об'єкт оподаткування. Ставки податку. Порядок обчислення податку на прибуток підприємств. Порядок визначення доходів та їх склад. Склад витрат та порядок їх визнання. Різниці, які виникають при нарахуванні амортизації необоротних активів. Різниці, що виникають при формуванні резервів (забезпечень), резервів сумнівних боргів і банків та небанківських фінансових установ. Різниці, які виникають при здійсненні фінансових операцій. Особливості оподаткування окремих видів діяльності та операцій. Трансфертне ціноутворення. Порядок складання податкової декларації та сплати податку на прибуток.

4. Податок на доходи фізичних осіб. Платники податку та об'єкт оподаткування. Порядок оподаткування ПДФО доходів, отриманих у вигляді заробітної плати. Порядок утримання ПДФО із доходів, відмінних від заробітної плати. Податкова знижка. Податкова соціальна пільга. Ставки податку. Порядок нарахування утримання та сплати податку. Особливості оподаткування окремих видів доходів. Оподаткування доходів фізичних осіб – суб'єктів підприємницької діяльності. Забезпечення виконання податкових зобов'язань. Облік розрахунків з податку на доходи фізичних осіб та військового збору, порядок їх сплати. Методика складання податкової звітності по ПДФО і ВЗ.

5. Податок на додаткову вартість. Платники ПДВ та об'єкт оподаткування. Операції, що не є об'єктом оподаткування. База оподаткування. Операції, що звільнені від оподаткування. Ставки податку. Порядок обчислення і сплати податку. Порядок бюджетного відшкодування ПДВ. Система електронного адміністрування ПДВ. Порядок заповнення

податкової накладної та розрахунку коригування кількісних і якісних показників. Порядок реєстрації податкових накладних та розрахунків коригування в Єдиному державному реєстрі податкових накладних. Порядок блокування податкових накладних. Облік податкових зобов'язань з податку на додану вартість. Облік податкового кредиту. Порядок складання податкової декларації з податку на додану вартість

6. Акцизний податок. Платники акцизного податку. . Об'єкт оподаткування. Порядок визначення бази оподаткування та обчислення акцизного податку. Звітність з акцизного податку та його сплата. Звільнення від сплати акцизного податку. Система електронного адміністрування реалізації пального і спирту. Облік акцизного податку. Порядок реєстрації акцизних накладних в Єдиному державному реєстрі акцизних накладних.

7. Екологічний податок. Платники податку, об'єкт та база оподаткування. Ставки податку. Порядок обчислення податку. Звітність з екологічного податку.

8. Рентна плата. Рентна плата за користування надрами для видобування корисних копалин. Рентна плата за користування надрами в цілях, не пов'язаних з видобуванням корисних копалин. Рентна плата за користування радіочастотним ресурсом України. Рентна плата за спеціальне використання води. Рентна плата за спеціальне використання лісових ресурсів. Подання декларації і строки сплати рентної плати.

9. Податок на майно. Склад податку на майно. Плата за землю. Платники земельного податку. Об'єкт оподаткування. Ставки земельного податку. Пільги зі сплати та звільнення від оподаткування. Порядок розрахунку і терміни сплати. Характеристика елементів транспортного податку. Платники податку. Порядок розрахунку і терміни сплати податку юридичними та фізичними особами. Платники, об'єкт та база оподаткування податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки. Ставка податку та звільнення від оподаткування. Порядок розрахунку і терміни сплати податку юридичними та фізичними особами. Облік податку на майно.

10. Спеціальні податкові режими. Групи платників єдиного податку. Об'єкт та ставки оподаткування. Платник єдиного податку 4 групи, об'єкт, база оподаткування та ставки податку. Порядок визначення доходів та їх склад. Порядок нарахування та строки сплати єдиного податку. Порядок ведення Книги обліку доходів і витрат платника єдиного податку. Порядок складання розрахунку сплати єдиного податку суб'єктом малого підприємництва - юридичною особою. Облік доходів і витрат фізичною особою-підприємцем. Особливості обліку нарахування та сплати єдиного податку четвертої групи. Методика складання звітності з єдиного податку.

11. Мито. Поняття мита та його види. Платники мита та об'єкт оподаткування. Ставки мита та база оподаткування. Порядок визначення митної вартості. Порядок обчислення та сплати мита. Види митних режимів та засоби й способи переміщення товарів. Облік митних платежів.

12. Облік і звітність єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування. Суть розрахунків по єдиному соціальному внеску. Платники та розмір ЄСВ. Порядок обчислення та сплати внесків по ЄСВ. Порядок ведення обліку єдиного соціального внеску. Методика складання звітності по єдиному соціальному внеску

Рекомендована література

Основна

1. Кодекс законів про працю: Кодекс України від 10 грудня 1971 р. №322-08. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08> (дата звернення 18.02.2020).
2. Цивільний кодекс України: Кодекс України 16 січня 2003 р. №435-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15> (дата звернення 18.02.2020).
3. Податковий кодекс України: Кодекс України від 2 грудня 2010 р. № 2755-VI. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (дата звернення 18.02.2020).
4. Митний кодекс України: Кодекс України від 13 березня 2012 р. №4495-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17> (дата звернення 18.02.2020).
5. Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування: Закон України від 08 липня 2010 р. №2464-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2464-17> (дата звернення 18.02.2020).
6. Про державний бюджет України на 2020 рік: Закон України від 14 листопада 2019 від 294-IX URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/294-20> (дата звернення 18.02.2020).
7. Про затвердження Плану рахунків бухгалтерського обліку та Інструкції про його застосування : Наказ Міністерства фінансів України від 30 листопада 1999 р. № 291. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0892-99> (дата звернення 18.02.2020).
8. Про оплату праці: Закон України від 24 березня 1995 р. №108/95. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/108/95-%D0%B2%D1%80> (дата звернення 18.02.2020).
9. Про відпустки: Закон України від 15 листопада 1996 р. №504/96. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/504/96-%D0%B2%D1%80> (дата звернення 18.02.2020).
10. Про затвердження Інструкції зі статистики заробітної плати: Наказ Державного комітету статистики України від 13 січня 2004 р. № 5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0114-04> (дата звернення 18.02.2020).
11. Про затвердження Порядку обчислення середньої заробітної плати: Постанова Кабінету Міністрів України від 8 лютого 1995 р. №100. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/100-95-%D0%BF> (дата звернення 18.02.2020).

Допоміжна

12. Коцупатрий М. М. Облік і звітність в оподаткуванні у схемах і таблицях: навч. посіб. / М. М. Коцупатрий, С. І. Ковач, К. В. Безверхий. Київ: КНЕУ, 2015. 196 с.
13. Облік і звітність в оподаткуванні: конспект лекцій у стр.-лог. схемах/ К.В. Безверхий, Харків: ХДУХТ, 2014. 328 с.
14. Рижкова Н.І. Облік і звітність в оподаткуванні: Навчальний посібник. Х: ХНТУСГ, 2015. 200 с.
15. Варналій З.С. Податкова система: підручник / З.С. Варналій, М.В. Романюк. К.: Знання України, 2019. 567 с.

16. Митна справа: підручник/ [А.І. Крисоватий, С.Д. Герчаківський, О.Б. Дем'янюк та ін.]; за ред. А.І. Крисоватого. Тернопіль: ВПЦ «Екон. думка ТНЕУ», 2014. 540 с.

Інформаційні ресурси

1. www.zakon.rada.gov.ua.
2. <http://buhgalter911.com>.
3. <http://magazine.faaf.org.ua/>.
4. <http://vobu.kiev.ua>.
5. <http://www.ukurier.gov.ua/>.
6. <https://www.tax.gov.ua>.
7. <http://sfs.gov.ua>.